GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

№ 95. *Duminecă 28 Aprilie (10 Maiu)* **1885.**

Brașovŭ, 27 Aprilie (9 Maiu) 1885.

In paharulŭ de bucuriă ce-o simte totŭ Maghiarulŭ sĕrbătorindŭ înaugurarea esposițiunei din Peșta, s'a strecuratŭ o picătură amară. Juriulŭ esposițiunei a comisŭ o mare nedreptate, a ofensatŭ făr' de nicĭ o causă și în modulŭ celŭ mai grosolanŭ pe bĕtrênulŭ „guvernatorŭ“ dela Turinŭ, Kossuth Lajos,

Lucrulŭ s'a petrecutŭ după cum ne spune „Budapeşti Hirlap“ de Vinerĭ 8 l. c. astfelŭ: O ucenică a artei picturei, cu numele Vilma Parlaghi, s'a dusŭ anume la Turinŭ spre a zugrăvi portretulŭ lui Kossuth pentru esposițiune. Chipulŭ s'a făcutŭ și a devenitŭ proprietatea lui Kossuth, care vĕḍêndŭ că a reușitŭ fórte bine s'a învoitŭ, ca sĕ fie espusŭ la esposițiunea din Budapeşta.

In permisiunea acésta a lui Kossuth „Bud. Hirl.“ vede primulŭ casŭ, că dênsulŭ se apropiă de Ungaria, de care îlŭ despartŭ de treiḍecĭ de anĭ și mai bine convicțiunile sale politice. Dar vestea despre esposițiune, despre progresele orașului Peşta și succesele vieței publice maghiare a electrisatŭ inima bĕtrênului patriotŭ „fără de patriă“ așa de multŭ, în câtŭ s'a aprinsŭ și și-a trimisŭ portretulŭ în Ungaria, ca sĕ fie „celŭ puținŭ chipulŭ sĕu de față la serbarea, unde Regele, membrii casei habsburgice, curtea vienesă și trămișii suveranilorŭ europenĭ se închinau cu respectŭ dinaintea mărirei acestei națiunĭ.“ („Bud. Hir.“ dela 8 Mai.)

Dar ce sĕ veḍĭ? Acum la apusulŭ vieții sale, acestŭ „patriarcŭ alŭ epocei libertății maghiare“ primesce rĕspunsulŭ, că *nu-lŭ lasă sĕ între în esposițiune.* Cu alte cuvinte juriulŭ esposițiunei a respinsŭ portretulŭ lui Kossuth Lajos.

Numita fóiă, care publică „cutrierătórea“ scire, ḍice că-i cade fórte greu, ar dori sĕ tacă, dér nu mai póte tăcé față cu-o ofensă ca acésta, ce se face lui Kossuth.

In hotărîrea juriului numita fóiă maghiară nu află nicĭ unŭ motivŭ întemeiatŭ. Pretecstulŭ că n'a fostŭ bunŭ portretulŭ nu póte fi valabilŭ, pentru că membrii juriului nicĭ n'au vĕḍutŭ pe Kossuth póte în viața lorŭ și pentru că Kossuth însușĭ l'a declaratŭ de bunŭ. Asemenea nu va puté susținé juriulŭ, că pictorulŭ femeninŭ n'ar fi destulŭ de înaintatŭ, ca sĕ i-se dé întrare în salonulŭ picturei, căcĭ acelașŭ juriu a încuviințatŭ d'a se espune unŭ altŭ portretŭ alŭ Vilmei Parlaghi.

E clarŭ prin urmare, că tendința a fostŭ d'a eliminá portretulŭ lui Kossuth din esposițiune.

Nu s'au sfiitŭ membrii juriului — esclamă „Bud. Hirl.“ — d'a-o face în modŭ fórte bruscŭ și vătămătorŭ. Ei au uitatŭ câtŭ au de a mulțămí Maghiarii acestui bărbatŭ, câtŭ a suferitŭ și sufere pentru națiune; au uitatŭ că Kossuth a arangiatŭ în Ungaria cea dintêiu esposițiune.

Scim înainte ḍice „Bud. Hirl.,“ ce vor rĕspunde membrii juriului și numai acestŭ rĕspunsŭ ni'lŭ potŭ da, că adecă: „din anumite puncte de vedere *hiperleale* nu se póte uní la unŭ locŭ *presența lui Kossuth cu presența curții* la esposițiune.“

Dér o națiune, consciă de sine, adauge fóia maghiară, nu póte sĕ'șĭ tăgăduiască trecutulŭ istoricŭ, fie față cu orĭ și ce feliu de strălucire a curții. De aceea condamnă servilismulŭ membrilorŭ juriului esposițiunii din Pesta cu atâtŭ mai vîrtosŭ cu câtŭ Kossuth aparține deja istoriei și „nu ia parte la politica activă maghiară.“

Până aicĭ amŭ reprodusŭ în resumatŭ scurtŭ părerea fóiei pestane în acésta afacere. Ajungêndŭ la capitolulŭ „politicei active“ Kossuthiste, ne vedemŭ siliți de a-i observá, că nu este destulŭ de bine înformată séu că ignoréză întêmplările timpului din urmă, căcĭ abia au trecutŭ patru septĕmânĭ, de când s'a publicatŭ în Transilvania, că Kossuth Lajos s'a făcutŭ membru activŭ și fundatorŭ alŭ reuniunei de maghiarisare din Clușiu, care sub masca culturei urmăresce scopurĭ curatŭ politice și căreia chiar prin organisațiunea ei i se dă unŭ caracterŭ eminamente politicŭ.

Mai vĕḍurămŭ afară de acésta cum ceilalțĭ Ungurĭ, carĭ nu sciu ce e suferința și ce însemnéză a te crede séu a fi tractatŭ ca omŭ „făr' de patriă“, facŭ politică activă cu Kossuth, cum chiar ómenii guvernului nu se sfiescŭ d'a se folosi de numele și de popularitatea lui Kossuth spre a face propagandă cu elŭ în contra naționalitățilorŭ nemaghiare.

Nimicŭ nu póte mai bine ilustrá duplicitatea politicei guvernului tisaistŭ ca împrejurarea, că pre când ómenii lui adună banĭ în Ardélŭ sub firma lui Kossuth pentru scopurile lorŭ de maghiarisare, în Pesta aceiașĭ mamelucĭ uiduescŭ portretulŭ fostului guvernatorŭ din esposițiune.

—o—

Rĕspunsurile d-lui Tisza.

II.

In numĕrulŭ trecutŭ amŭ arĕtatŭ o parte din comentarele ce le face „Sieb. deutsch. Tageblatt“ la rĕspunsurile ce le-a datŭ ministrulŭ-președinte Tisza la interpelările deputațilorŭ Babeșŭ și Truța. Numita fóiă continuă cu comentariele sale astfelŭ:

„Totŭ așa de straniu sună în gura ministrului-președinte Tisza afirmarea, că »domnulŭ deputatŭ nu'mĭ póte arĕtă nicĭ unŭ statŭ, unde diferitele rasse și naționalitățĭ se potŭ desvoltă atâtŭ de liberŭ, ca în Ungaria.« Ministrului-președinte i-se póte arĕtă nu numai unulŭ, ci mai multe state, unde naționalitățile se potŭ desvoltá mai liberŭ, decâtŭ în Ungaria. Este Austria, celălaltŭ statŭ alŭ monarchiei. In camera deputațilorŭ austriacĭ póte vorbi fiecare în limba sa maternă, nemțesce, italienesce, cehesce, polonesce, rutenesce, slovenesce ș. a.; în camera ungurésca însă numai unguresce séu celŭ multŭ croatesce celŭ ce e Croatŭ. In Austria limba judecătoriilorŭ se îndréptă după poporațiune, chiar și negermană (cehă, polonă, ruténă, slovénă ș. a.) Hârtiile procesuale ale advocațilorŭ se primescŭ de către tribunale, ba chiar și sentințele se dau și în limbă negermană, acusatulŭ póte sĕ se apere în limba sa maternă; în Ungaria din contră hârtiile nemaghiare ale advocațilorŭ *) se respingŭ de către tribunalele de prima instanță, sentințele se dau numai în limba maghiară, acusatulŭ nemaghiarŭ nu se apĕră în limba sa maternă, ci numai ungeresce.

In Austria statulŭ întreține și gimnasii și scóle reale cehe, polone, slovene, ba chiar și universitățĭ cu limba de propunere cehă și polonă; în Ungaria chiar după legea »despre egala îndreptățire a naționalitățilorŭ« instrucțiunea academică trebue sĕ fie maghiară; nu s'a împlinitŭ nicĭ măcarŭ îndatorirea ce i se impune prin acéstă lege (§ 17) guvernului, de a îngriji pentru instrucțiunea tinerimei nemaghiare în scólele medii în limba ei maternă; nu esistă în Ungaria nicĭ măcar o singură scólă mediă cu limba de instrucțiune nemaghiară și susținută de statŭ; ba încă Germanii în Ungaria proprià n'au nicĭ unŭ gimnasiu germanŭ, nicĭ o scólă reală germană, cei 120,000 de Germanĭ din Budapesta n'au nicĭ măcar o scólă elementară germană, și încetarea celei din urmă scóle elementare germane în Budapesta a fostŭ salutată de ministrulŭ instrucțiunei, în alŭ ḍecelea raportŭ oficialŭ alŭ sĕu, ca o faptă care merită »mulțămita națiunei.«

Amŭ puté aduce mai multe asemĕnărĭ, ba chiar și mai multe esemple. Dar ne referimŭ numai la Elveția, unde egala îndreptățire a celorŭ trei limbĭ ale țĕrii: germane, francese și italiane, este deplinŭ esecutată, — apoi la Belgia, unde limba flamandă și cea francesă se bucură de egală îngrijire a guvernului.

Aceeașĭ valóre, ca amintitele frase ale lui Tisza, are cealaltă asigurare a sa, că elŭ urmăresce activitatea naționalitățilorŭ »cu cea mai mare bunăvoință acolo unde țintesce între marginile legii binele lorŭ propriu.« E greu sĕ nu scrii satiră. Acelașĭ Tisza îșĭ revindică »cea mai mare bunăvoință« pentru naționalitățĭ, sub alŭ cărui guvernŭ s'a creatŭ aspra lege despre instrucțiunea obligată a limbei maghiare în scólele poporale nemaghiare, și totŭ așa de aspra lege a scólelorŭ medii, sub alŭ cărui guvernŭ s'a promovatŭ oficialŭ maghiarisarea și s'a propagatŭ cu atâta avêntŭ, ca sub nicĭ unŭ guvernŭ până acum; sub alŭ cărui guvernŭ directorulŭ forestierŭ r. Girsik printr'o ordonanță oficială (nr. 101 din 16 Dec. 1881) provócă pe funcționarii forestierĭ sĕ'șĭ maghiariseze numele și le promite pentru acéstă avantage, fără a fi desaprobatŭ, — acelașĭ ministru Tisza, care cu ordonanța din 21 Febr. 1885 Nr. 9066 refusă aprobarea statutelorŭ reuniunei române »Opinca română,« a cărei activitate 'șĭ-o mărginea numai la naționalitatea română, motivândŭ respingerea, „că reuniunea plănuită prin acțiunea sa în sensulŭ statutelorŭ presentate ar periclitá convețuirea pacînică a diferitelorŭ naționalitățĭ, pe când într'o altă ordonanță, apĕrarea comitatului Sibiiu în contra »reuniunilorŭ maghiare de cultură« ce se impunŭ cu sila și care suntŭ îndreptate spre a propaga maghiarismulŭ între naționalitățile nemaghiare, o desemnéză ca „o periclitare a ideii unitășii statului ungarŭ și a păcii interne. Nu e miratŭ, dacă acelașŭ ministru în rĕspunsulŭ sĕu replică deputatului Truța, »că de o persecutare a naționalitățilorŭ în țéră peste totŭ séu în părțile ardelene ale țĕrii prin organele statului, prin presă și prin societatea maghiară nimenea nu póte avea cunoștință, pentru că așa ceva nu esistă.« Cumcă nimenea nu póte avea cunoștință despre aceea, e prea multŭ ḍisŭ. Ar fi mai demnŭ de credutŭ, dacă Tisza s'ar fi mărginitŭ a spune, că elŭ, carele în timpulŭ guvernului sĕu de ḍece anĭ în nicĭ unŭ singurŭ casŭ n'a datŭ dreptate plângerei vre-unei naționalitățĭ nemaghiare, asupra împilărei limbei, în contra vre-unui organŭ de statŭ și care oferă celŭ mai liberŭ terenŭ societății maghiare în reuniunile lorŭ de maghiarisare a numelorŭ și în alte reuniunĭ de maghiarisare, nu vede nicĭ o persecutare a unei naționalitățĭ prin presă în aceea, că d. e. „Magyar Polgar« provócă pe publiculŭ sĕu sĕ nu cumpere nimicŭ dela industriașii și economii sașĭ, cu scopŭ de a'i ruina materialicesce pe acestia și a'i sili prin acésta a se maghiarisá.

*) In Ungaria se cere ca advocații nemaghiarĭ până și numele sĕ și-lŭ scrie unguresce. Red. Gaz.

—o—

SCIRILE ḌILEI.

Incă o probă de cultură ne-o comunică »Ellenzék« după „Arad és Vidéke.« Autoritatea orașului Sebeșŭ, comit. Sibiului, adresase orașului Aradŭ o cerere în limba germană. Primarulŭ Aradului, Iulius Galacz, cum vĕḍu scrisórea germană, porunci funcționarului respectivŭ sĕ o trimétă îndĕrĕtŭ cu observarea, că elŭ primesce numai hârtii scrise în limba maghiară.

—0—

Un nou furtŭ postalŭ s'a descoperitŭ în Pesta. Dintr'o pungă au dispărutŭ 19 scrisorĭ declarate cu banĭ în valóre de 5808 fl. Se bănuesce că furtulŭ s'a comisŭ în Neusatz, de unde s'a trimisŭ punga.

—0—

La cofetăria din piață Zoe și Popŭ este espusă d' vre-o câteva ḍile o lucrare prea frumósă din dragar

(o compositiune din zaharŭ şi prafŭ de gumă) »Sfatulŭ oraşului Braşovŭ.« Lucrarea este a d-lui cofetarŭ C. Popŭ, şi fără esagerare putemŭ ḑice, cumcă i-a succesŭ pe deplinŭ. Lucrarea e fórte migălósă şi recere multă trudă, şi cu tóte astea, acurateţa cu care e lucrată şi în deosebĭ admirabila proporţiune a tuturorŭ părţilorŭ într'o reducţiune atâtŭ de mică, până în cele mai micĭ amĕnunte, ne face sĕ vedemŭ, în lucrarea acésta, o lucrare adevĕrată de artă. La turnulŭ sfatului se află şi cele patru table ale orologiului şi la unulŭ din ele este aplicatŭ unŭ mecanismŭ, care arată timpulŭ rivalisândŭ cu alŭ adevĕratului Sfatŭ.

—0—

„Românulŭ« rógă persónele, care posedŭ: „Catechismulŭ sătenului romănŭ şi scrisorile cătră femeile române« de C. A. Rosetti, sĕ binevoiască a le împrumuta pentru câte-va ḑile redacţiunei »Românului.«

—0—

Comerciantulŭ Avram Goldenberg din Galaţĭ a fostŭ declaratŭ în stare de falimentŭ. De asemenea e declaratŭ falitŭ comerciantulŭ A. Friedmann din Brăila.

—0—

Cetimŭ în »România liberă:« In anulŭ ăsta a începutŭ la Paris o interesantă publicaţiune lunară întitulată „Revue française," sub direcţiunea cunoscutului filoromânŭ, d. Edouard Marbeau, care a vizitatŭ ţara nóstră în anulŭ 1879 şi a publicatŭ apoi mai multe articule, prin ḑiarele franceze, despre noi şi interesanta carte »Un nouveau royaume." In revista de acum, d. Marbeau conrinuă a se ocupa cu interesă de ţara nóstră. Astfelŭ, în numĕrulŭ din Maiu găsimŭ următórele articole: Roumaine. — Situation économique, I. Em. Kostachi Epureano. Constantin Rosetti — Ed M. Conférence du R. P. Ollivier sur Bucarest. Totŭ în acestŭ numĕrŭ figuréză: Charta regatului României şi costume de ale ţĕranilorŭ Românĭ. Sperămŭ că acéstă Revistă va întêlni cititorĭ în ţara nóstră, carĭ sĕ încurageze astfelŭ pe simpaticulŭ filoromânŭ, în a face cunoscută strĕinătăţii mai de aprópe ţara nóstră. Abonamenţulŭ pe anŭ costă 30 francĭ şi se adreséză librăriei Chaix, 20 rue Bergère, Paris.

O întêmpinare.

D. căpitanŭ alŭ poliţiei de aicĭ ne trimite unŭ rĕspunsŭ la corespondenţa nóstră privitóre la afacerea nenorocitului V. Olteanu. Suntemŭ şi noi de acordŭ cu d. căpitanŭ, ca sĕ aşteptămŭ resultatulŭ cercetărei judecătorescĭ. Ne mirămŭ însĕ, că înainte d'a se cunósce acestŭ resultatŭ d. căpitanŭ declară, că informaţiunile nóstre n'ar fi de totŭ corĕspunḑĕtóre cu faptele întêmplate. Étă rĕspunsulŭ:

Domnule Redactorŭ!

Asupra notiţei apĕrute în preţuitulŭ D-Vóstră ḑiarŭ Nr. 92 sub titlulŭ »Barbariă poliţienéscă," Vĕ rogŭ ca sĕ-mĭ publicaţĭ următórele observaţiunĭ:

Cum şi pe basa cărorŭ date autentice şi-a basatŭ D-lŭ Redactorŭ informaţiunile asupra acestui casŭ nenorocitŭ, acésta nu o sciu şi nicĭ voescŭ sĕ o sciu, numai însĕ atâtŭ îmĭ permitŭ de a observá, cumcă aceste informaţiunĭ nu corĕspundŭ de felŭ referinţelorŭ faptice.

Prin fasionarea organelorŭ oficióse, carĭ au fostŭ de faţă, s'a constatatŭ păn'acum, cumcă soldatulŭ de poliţiă Biro Iozsef a comisŭ faptulŭ, împreunatŭ cu unŭ sfêrşitŭ atâtŭ de durerosŭ, fără intenţiune. Arma a folosit'o pentru apĕrarea persónei sale proprie în contra iritaţiunei ómenilorŭ, causate prin incidentulŭ cu prevaricantulŭ ramurilorŭ de frunză verde.

De altcum recomandŭ, ca sĕ se aştepte resultatulŭ inquisiţiunilorŭ suscepute deja de competentulŭ forŭ judecătorescŭ, punêndŭ de sigurŭ pe fiecare în posiţiune, de a şi da o opiniune cu totulŭ obiectivă asupra cestionatului casŭ.

Braşovŭ în 8 Maiu 1885.

Cu distinsŭ respectŭ

Fr. Hiemesch,

căpitanŭ orăşenescŭ.

Afacerĭ locale.

Primirămŭ o scrisóre subscrisă de d. G. Navrea jun. cu privire la cele publicate în Nr. 93. alŭ fóiei nóstre despre şedinţa sinodului parochialŭ alŭ bisericei Sf. Nicolae din Scheiu, în care s'a alesŭ comitetulŭ parochialŭ, epitropia şi delegaţiunile scolare. In numita scrisóre se ḑice între altele, că schimbările esenţiale nu s'au făcutŭ decâtŭ prin alegerea în epitropiă a d-lui primarŭ D. I. Pascu în loculŭ colegului d-sale I. M. Burbea şi că sinodulŭ a avutŭ în vedere interesele scólelorŭ alegêndŭ în delegaţiunĭ 3 profesorĭ, pre când în delegaţiunile dela biserica din cetate nu se află nicĭ unulŭ alesŭ. »Aicĭ póte ar fi pututŭ fi vorbă de mâhnire,« adauge scrisórea. Că şedinţa sinodului a fostŭ turbulentă, admite scriitorulŭ, dar ḑice că turbulenţa ar fi provocat'o chiar d. epitropŭ. I. Manole, apostrofândŭ aspru pe unŭ membru din sinodŭ, şi dacă d. protopopŭ nu l'a chematŭ la ordine, causa ar fi că a luatŭ în considerare etatea înaintată a d-sale. Scrisórea mai susţine, că »mâhnirea inteligenţei« de care se vorbesce în Nr. 93 alŭ »Gazetei« ar fi numai închipuită, că nu s'arŭ fi comisŭ abusurĭ şi că demisiunea d-lorŭ Andreiu Lupanŭ şi I. Manole din epitopiă n'ar sta în legătură cu cele petrecute în sinodŭ, căcĭ celŭ dintêiu mai de multŭ a ḑisŭ că se retrage, ér celŭ din urmă a mai demisionatŭ şi altădată. Scrisórea se finesce cu următórele cuvinte: »Mi se pare curiósă în darea de sémă espresiunea »clică," nu sciu ce vrea sĕ însemne acestŭ cuvêntŭ, dér dacă vrea sĕ înţelégă prin cuvêntulŭ clică marea maioritate a sinodulni parochialŭ, apoi atuncĭ espresiunea e rĕu alésă.«

N'amŭ publicatŭ corespondenţa în întregulŭ ei, pentrucă nu voimŭ sĕ se ocupe fóia nóstră cu persóne, ci numai cu principii şi cu fapte. Lăsămŭ ca sĕ judece cei ce au fost de faţă dacă afirmările de mai sus sunt mai corĕspunḑĕtóre adevĕrului decâtŭ cele din Nr. 93.

Ce privesce espresiunea de „clică" sub acésta se póte înţelege chiar şi o maioritate, care nu lucréză din propria'i convingere, ci se face instrumentulŭ unei singure séu câtorva persóne. Ér »clicaşĭ« suntŭ toţĭ aceia, din cari se compune »clica.« Numai în sensulŭ acesta credemŭ, că a întrebuinţatŭ corespondentulŭ nostru numirea de „clică" şi „clicaşĭ," fără a voi sĕ vateme pe nimenea personalŭ.

CORESPONDENŢA PART. A »GAZ. TRANS.«

Pesta, 6 Maiu n. 1885.

(D'ale esposiţiunei).

Domnule Redactorŭ! Voiescŭ a vĕ împărtăşi una altă dela esposiţiunea din Budapesta, mai alesŭ cu privire la Românĭ. In prima ḑi de deschidere au pututŭ întrá cei chiemaţĭ cu bilete roşii şi bilete albe, şi carĭ şi-au scosŭ bilete de întrare cu 5 fl. de persónă. Cei cu bilete roşii au pututŭ întrá în apropiare nemijlocită a suitei curţii regale, ér cei cu bilete albe au statŭ pe loculŭ dintre pórta de întrare şi pavilionulŭ industriei, celŭ mai mare dintre pavilióne, fiind despărţiţĭ prin cordonŭ de trupa celorŭ cu bilete roşii, grupaţĭ în jurulŭ pavilionului regalŭ.

Pompa desvoltată cu acéstă ocasiune, numele celor presenţĭ din familia regală, ale ambasadorilor străinĭ, ale magnaţilorŭ şi autorităţilorŭ publice şcl., discursurile cetite, tóte le-aţĭ pututŭ ceti din ḑiare, mai cu deamĕnuntulŭ, decâtŭ cum vi le-aşŭ puté eu descrie; am numai sĕ mai însemnŭ, că cei chiemaţĭ cu bilete albe, deşi era prescrisŭ sĕ se înfăţişeze în fracŭ şi cravată albă, nu s'au ţinutŭ de acestŭ ordinŭ, ci au întratŭ fiăcare după gustulŭ propriu şi nu prea sĕrbătorescŭ, fără ca sĕ fi fostŭ împedecaţĭ la întrare.

Industria propriu ungară culminéză în ceramica (pocelaneriă) dela Pécs (Fünf-Kirchen, Cincĭ-bisericĭ) a lui Zsolnay, şi într'adevĕrŭ de nu e superióră celei chinese, îi este egală, frumosulŭ coloritŭ variatŭ ce-lŭ dau obiectelorŭ cu puterea focului, este unŭ secretŭ alŭ acelei fabrice, carea scie aplica forţa focului cu 40—50 de grade mai tare, ca alte fabricĭ de porcelanŭ ale Europei. Princesa de corónă Stefania a cumpĕratŭ mai multe obiecte, se înţelege că preţurile suntŭ pipărate.

După ce amŭ datŭ tributul recerut industriei prime ungare, nu mĕ demitŭ cu acéstă ocasiune şi la amintirea altora, căcĭ atuncĭ ar trebui sĕ fiu prea lungŭ în acéstă referadă, ci mĕ mărginescŭ cum ḑisei mai susŭ, la cele ce intereséză deocamdată pe publiculŭ românŭ, căruia trebuie sĕ-i scrie ḑiaristica română.

De sine se înţelege, că orĭ la care esposiţiune, în prima sĕptămână, ba se póte ḑice în prima lună arangiarea obiectelorŭ nu este completă. Şi aicĭ multe pachete, lăḑĭ etc. suntŭ încă nedesfăcute, altele acuma sosescŭ, prin urmare expunerea tuturorŭ obiectelorŭ se póte calculá abia pe la mijloculŭ lui Iuniu.

Din celea ce amŭ pututŭ vedea în grabă mare ca obiecte românescĭ suntŭ: O casă română din comitatulŭ Huniădórei, prea simplă, primitivă, în carea nu poţĭ găsi industriă de dómne ajută, îmbrăcaţĭ unŭ bărbatŭ şi o femeeă în costumŭ ţĕrănescŭ, unŭ patŭ cu covorŭ, masă, cuierŭ cu ştergare brodate, nu sciu cine le-a trimisŭ, dér dacă voia sĕ arăte publicului industria casnică română, puté sĕ afle obiectele de frunte şi nu códa acestora.

Altă casă, totŭ în acelŭ pavilionŭ, adecă alŭ industriei casnice (házi ipar csarnok), este una din comitatulŭ Caraşului, cu totulŭ superióră celei din Huniădóra, şi aicĭ unŭ bărbatŭ şi o femeeă costumaţĭ, mai multe obiecte, instrumente de casă, ţesăturĭ, cusăturĭ, brodării, lucrurĭ de mână etc., nu voescŭ sĕ le laudŭ eu, ci trebue sĕ amintescŭ, că Maiestatea Sa regele, Duminecă (în 3 Maiu) punctŭ la 1 óră a ajunsŭ, cu cei ce-lŭ conduceau prin esposiţiune, la acéstă casă, şi eu avêndŭ ocasiune norocită de-a puté sta în apropiere, am auḑitŭ când ḑise regele: Acestia suntŭ Românĭ? — Da Maiestate! Regele: Asta e frumosŭ, chiar frumóse lucrurĭ, e frumosŭ! adecă cuvêntulŭ »frumosŭ« l'a esprimatŭ de trei orĭ.

Totŭ în acestŭ pavilionŭ este şi unŭ costumŭ femeescŭ românŭ, espusŭ de dómna Leontina Romanŭ, soţia d-lui deputatŭ şi profesorŭ universitarŭ Ales. Romanŭ, este frumosŭ şi merită o atenţiune espresă. Sêrbimea de pela Szabadka şi Kikinda este representată tare în acestŭ pavilionŭ, prin obiecte din industria casnică; suntŭ espuse în mai multe despărţiturĭ şi se póte observá, că damele, carĭ dau esplicaţiunĭ óspeţilorŭ mai înalţĭ, le arată

FOILETONŬ.

Istoria unei păpuşĭ *).

Scumpele mele păpuşele! odată mi-a povestitŭ o frumósă păpuşă istoria ei şi eu vĕ voiu povesti-o aşa după cum mi-a spus'o ea, — decĭ ascultaţi-mĕ:

„Mai înainte de tóte trebue sĕ sciţĭ, că amŭ fostŭ fabricată la Nürnberg şi pusă fiindŭ într'o ladă d'impreună cu multe alte companióne de-ale mele, m'au espedatŭ la Bucurescĭ. Nu vĕ voiŭ povesti tóte întêmplările călĕtoriei — sciu însĕ atâta, că deşi pe ladă era scrisŭ: »lucrurĭ frângibile«, am fostŭ în totŭ timpulŭ călĕtoriei nóstre aruncate încóce şi încolo, şi e minune că nu mi-amŭ ruptŭ gâtulŭ şi că amŭ ajunsŭ sănĕtósă şi intrégă la Bucurescĭ.

Abia ajunsă la destinulŭ meu, unŭ domnŭ mĕ luă cu multă delicateţă în mână, mĕ privi, şi apoi ḑise cătră o dómnă, ce era acolo:

Uite-o! câtŭ e de frumósă! Şi câtŭ e de elegantŭ îmbrăcată! Cine va voi sĕ-o cumpere trebue sĕ o plătéscă scumpŭ. Astfelŭ ḑicêndŭ, acăţă unŭ biletaşŭ de vestmêntulŭ meu, pe care era scrisŭ unŭ numĕrŭ, mĕ acăţă apoi la ferèstra boltei, îngrijindŭ de a mĕ acoperí cu unŭ clopotŭ de sticlă.

In acéstă posiţiă amŭ statŭ multŭ timpŭ; în tótă diminéţa domnulŭ boltei mĕ curăţă cu-o periuţă, ca sĕ nu mĕ strice prafulŭ, şi apoi mĕ punea éră la loculŭ meu. Mai târḑiu vedeamŭ venindŭ copiliţe frumóse însoţite de dame elegante şi — spunêndŭ dreptŭ — tóte mĕ privéu, ér copiliţele arĕtau mereu cu mâna spre mine. Mamele însĕ, când auḑiau de preţulŭ ce costamŭ, ḑiceu: —N'am atâţia banĭ pentru a cumpĕra acéstă păpuşă. Alegeţĭ alta! Şi ele se îndestuléu în sfêrşitŭ şi cu alta, mai puţinŭ frumósă ca mine şi se ducéu acasă. Mie însĕ nu 'mĭ mergea chiar rĕu în acéstă boltă, dér mĕ urîsemŭ sĕ stau totŭ la unŭ locŭ şi doremŭ fórte multŭ sĕ vină cineva şi sĕ mĕ cumpere.

Doremŭ sĕ vĕdŭ câte ceva nou şi visamŭ sĕ mergŭ şi sĕ locuescŭ în unŭ palatŭ frumosŭ séu sĕ amŭ unŭ patŭ de aurŭ şi unŭ salonŭ cu tapete de damascŭ orĭ sĕ fiu în societatea unei patróne graţióse, care sĕ mĕ ducă pe icĭ pe colo, spre a vedé lucrurĭ frumóse, şi invidiamŭ pe companiónele mele ce se ducéŭ una câte una, lăsându-mĕ singură. Insĕ nimenĭ nu voia sĕ scie de mine! — E prea scumpă! ḑiceu şi 'şi alegéu alta.

In sfêrşitŭ într'o ḑi, stĕtŭ înaintea boltei o calésca frumósă. din care se scoborî o damă învelită într'unŭ elegantŭ vestmêntŭ cu blană şi o fetiţă îmbrăcată în catifea. Abia intrate, privirele fetiţei se şi îndreptară spre mine, şi ea ḑise arĕtându-mĕ cu degetulŭ: — Mamă! vréu asta.

Dama într'adevĕrŭ aflà că costamŭ prea multŭ, dér vĕḑêndŭ că altfelŭ fetiţa se punea la plânsŭ, mĕ cumpĕrà ḑicêndu'i: — Ţi-o facŭ presentŭ, cu condiţia însĕ că vei avea grije de ea şi nu o vei strica în câte-va ḑile.

Fetiţa mĕ strîngea în braţele ei şi sărea de bucuriă şi eu încă eramŭ de totŭ mulţămită, că amŭ pututŭ scăpa odată din prinsórea în care amŭ fostŭ, spre a vedé câte ceva nou. Intr'aceea amŭ traversatŭ cetatea în calésca, apoi intrarămŭ în unŭ palatŭ frumosŭ şi aşa de mare cum nu mai vĕḑusemŭ până atuncĭ, şi fetiţa, care se chiăma Florica, mĕ conduse îndată la tata ei, la camerieră, la bucătărésă, la vizitiu, în sfêrşitŭ la toţĭ — cărora mĕ arătá ca pe o minune, ḑicêndŭ că sunt frumósă, că amŭ pĕrŭ blondŭ ca aurulŭ; mĕ luau apoi fiecare în braţe ca sĕ mĕ privéscă mai de aprópe şi în cele dintêiu momente eram admirată şi onorată.

In cea dintêiu nópte Florica voia sĕ mĕ aibă în patŭ cu ea şi a doua ḑi nu voia nicĭ baremĭ sĕ mérgă la preumblare, voindŭ mai bucurósă sĕ rĕmână cu mine acasă.

Astfelŭ credémŭ a fi ajunsŭ culmea fericirei şi în acestŭ chipŭ restulŭ vieţei mele l'aşŭ fi petrecutŭ fórte veselă; dar nu fù chiarŭ aşa. Câteva ḑile mai târḑiu o mătuşe a Floricei îi aduse o păpuşe dela Parisŭ, ce

---

*) Ce atinge literatura cărţilorŭ ilustrate séu neilustrate pentru copii, la noi Românii s'a făcutŭ încă fórte puţinŭ. Afară de câteva cărticele, traduse din limba francesă séu germână, n'avemŭ mai nimicŭ, şi şi acele sunt mai multŭ rĕspândile în România, ér la noi în Ardélŭ, Ungaria etc. se vĕdŭ rarĭ familii române, carĭ posedŭ aceste puţine cărticele.

Sperândŭ că se vorŭ afla şi între noi ceştĭ de dincóce de Carpaţĭ ómenĭ competenţĭ în materiă, amŭ tradusŭ acéstă frumósă istoriórá din eleganta limbă italiană, sora nóstră cea mai bună. O amică a copiilorŭ (Cordelia) a scrisŭ mai multe volume cu de aceste istorióre şi ilustrate, carĭ făcură la apărerea lorŭ mare furóre. Câte lucrurĭ frumóse se facŭ la alte popóre pentru fericiţii copilaşĭ!!

Cartea, din care s'a tradusŭ acéstă noveletă, se numesce: »...itre nevica«, tip. Milano la Treves.

cu simpatiă și predilecțiune; de sine se înțelege, că aceste dame maghiare suntŭ din societățile cele mai bune.

Dar sĕ mergemŭ la pavilionulŭ orientalŭ. Cum întri aicĭ, prima camerĕ în drépta este, precum se vede, destinată pentru România; în aste trei dulapurĭ cu ușĭ de sticlă, scrisŭ de-asupra: articlii industrialĭ din România (Román belföldi czikkek) — poțĭ găsi paltóne, (țundre, șube) țĕrănescĭ din habă albă, cióreci, cojóce din pei, lucrurĭ de mână, brodate, țĕsute, cusute etc., pe părețele stângŭ alŭ camerei covóre, ștergare, brâne, etc. lucrurĭ de mână cu inscripțiunea: »espuitorŭ Carolŭ Szatmáry« (Kiállító Szatmáry Károly), mai stau lângă aceste nisce lucrurĭ de mână din Craiova, cu numele românŭ alŭ espuitorului, dar mi-am uitatŭ a mi-lŭ însemnă. Lângă acestea cu inscripțiunea: »Romániába importált czikkek« »articli importațĭ în România« este unŭ ce curiosŭ: lucrurĭ carĭ arŭ puté avé valóre la popóre barbare și anume obiecte pentru cuhnă, din tinichea (plevŭ), sticlăriă, porcelane, dar ce-țĭ poțĭ închipuí mai ordinarŭ și primitivŭ, încâtŭ trebue sĕ cugețĭ că este o batjocură, arĕtândŭ lumii pe ce nimicurĭ ai sĕ capețĭ banĭ în România, și ca consecință, că România nicĭ d'acelea nu póte produce, ci trebuescŭ importate.

Eu dın parte-mĭ nu sciu ce altŭ scopŭ póte avé acéstă caricatură; apoi déca esposițiunea ungurésca a voitŭ sĕ arate lumei productele României, nu trebuia sĕ espună articlii importațĭ, ci esportațĭ din România; dreptŭ aceea ar fi bine, ca consululŭ României din Budapesta sĕ le privéscă cu atențiune, și sĕ-șĭ céră informațiune, cine cu ce scopŭ le-a trămisŭ? Și că óre chiar din România suntŭ? apoi ar puté pretinde cu totŭ dreptulŭ îndepărtarea lorŭ.

Finescŭ cu aceea observare, că sorțurile lotĕriei esposițiunei, carĭ se vorŭ trage în 31 Octomvre a. c., în față au inscripțiunea maghiară și germană, în dosŭ francesă, italiană și în trei limbe slavice, carĭ nu le pricepŭ, dar abună-sémă vorŭ fi croată, sêrbă și polonă séu slavă; însĕ limba română nicăirĭ ca în palmă. Trei milióne de Românĭ din monarchia austriacă n'au meritatŭ atâta atențiune, ca și când n'ar esistá.

Rotuna.

Teatru maghiarŭ în Deșiu.

Formându-se acum vre-o 3 anĭ aicĭ unŭ comitetŭ pentru înființarea unui teatru maghiarŭ sub președința prefectului, s'au emisŭ acții și s'a pusŭ la cale câștigarea fondului trebuinciosŭ prin colecte dela comune și privațĭ aranjându-se și o lotĕriă de obiecte.

Resultatulŭ acestorŭ lucrărĭ este, că acum de vre-o lună încóce se lucră la săparea fundamentului și dĕrîmarea unei case vechĭ, spre edificarea casei de teatru maghiarŭ, care e datŭ în întreprindere cu 32,000 fl. v. a. la unŭ măestru din Clușiu. Loculŭ l'a donatŭ orașulŭ Deșiu.

In provocările pentru subscrierĭ îmĭ aducŭ bine aminte, că s'a scrisŭ în ḑiarulŭ sĕptĕmânalŭ „Szolnok-Doboka«, că Maghiarii fiindŭ încunjurațĭ și amenințațĭ cu desnaționalisare de Românĭ și Sașĭ, fiecare sĕ jertféscă pentru teatrulŭ maghiarŭ, ca scutŭ alŭ națiunei lorŭ; și totușĭ s'au aflatŭ dintre Românĭ suflete servile, carĭ sărută bâta ce-i lovesce! și contribuiră câte 10 fl. escusându-se ca cum ar fi ei chiar Maghiarĭ, că nu potŭ da mai multŭ pentru unŭ scopŭ atâtŭ de folositorŭ; — dar la »Asociațiunea transilvană« nu dau nicĭ câte 1 fl. ori 5 fl.! Pre unii ca aceștia, carĭ altcum mâne vorŭ cere știpendii pentru fii lorŭ dela »Asociațiune«, este bine a-i ținé în evidență, ca sĕ-i cunóscă națiunea română, fiindcă aceștia aducŭ — ca și unŭ Georgiu Popŭ și Iosifŭ Roșca din Alba-Iulia (veḑĭ Nr. 88 a. c. din „Gazeta Trans.") bune servițiĭ maghiarismului, — și apoi nu se genéză a se gerá pre sine totodată de Maghiarĭ și de Românĭ!

Dar ca sĕ nu se ḑică, că facŭ personalitate, de astădată — sperândŭ îndreptare — le retacŭ numele!

Sacrificatulŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz Trans.«)

Pesta, 9 Maiu. — Autorulŭ omorului duplu din Harisbazar, Emerich Balentics, în urma propunerei procurorului statului, la pertractarea finală, a fostŭ condamnatŭ la mórte prin spênḑurătóre. Balentics a declaratŭ, că după părerea sa nu merită pedépsa cu mórte, cu tóte acestea n'are intențiunea sĕ apeleze. — Comisiunea financiară a camerei deputațilorŭ s'a ocupatŭ cu proiectulŭ de lege asupra procurărei capitalului trebuinciosŭ pentru căile ferate ale statului, pentru fabrica de mașine a statului și lucrătoriilorŭ de ferŭ și oțĕlŭ dela Diosgyőr în sumă de 18,700,000 fl. pe calea unui împrumutŭ de statŭ emițêndu-se o rentă de 5 percente. După o desbatere amĕnunțită și după respingerea propunerilorŭ lui Helfy, proiectulŭ de lege s'a primitŭ în tóte punctele sale.

O caracteristică.

Unŭ raportorŭ alŭ fóiei „D. Ztg.« Nr. 4788 dela 4 Maiu caracteriséză pe ministrulŭ-președinte ungurescŭ Tisza în modulŭ următorŭ:

»Are ceva din »bĕtrênulŭ avarŭ" séu din »Alchimistŭ;« dar mai multŭ decâtŭ tóte, din acéstă fisionomiă veḑĭ pe rabulistulŭ. Pasiunea tresare în aceste trăsurĭ și acéstă pasiune ar puté fi »îndreptată« totŭ așa de bine asupra banilorŭ séu asupra »petrei înțeleptului,« ca și asupra maghiarismului. Vĕḑêndŭ pe Tisza te gândescĭ la trăsurile sarbede ale unui Calvinŭ séu Zvingli, — da, ar fi unŭ escelentŭ modelŭ pentru unŭ »rabinŭ, care ține o conferință asupra talmudului.« Zace ceva în aceste trăsurĭ, ce cu hotărîre îțĭ spune: »Dacă credețĭ, că partea cea mai mică din ceea ce ḑicŭ este altfelŭ decum vĕ spunŭ, atuncĭ vĕ trântescŭ cartea în capŭ! Atuncĭ de sigurŭ vĕ vețĭ convinge!« Capului lui Tisza îi și corĕspunde întréga lui persónă, întréga lui purtare, fiecare din mișcările sale — și așa vĕḑêndu-lŭ învețĭ a pricepe întréga lui însemnătate, întréga lui politică. Elŭ e în órecare sensŭ încarnațiunea maghiarismului, a puterii sale de avêntŭ, a simțului despre sine, a încrederei sale neșovăitóre în propria'i putere și în órba ocărmuire a sorții, a nenduplecării și — încăpățînării sale.«

DIVERSE.

O fermecătóre. — O femeiă bĕtrână, urită și pitică, unŭ adevĕratŭ prototipŭ alŭ unei vrăjitóre, se afla deunăḑile naintea tribunalului suptŭ acusațiunea de escrocheriă, comisă în paguba unei alte femei próstă, superstițiósă și lesne creḑĕtóre. Suma sustrasă credulității acestei femei este peste o sută fiorinĭ. Pricina datéză cam de multŭ: la 24 Noemvre 1877 acusata Teresia Rigo, care venea în tóte ḑilele la precupéța Anna Schindler spre a-i da cu cărțile și a-i proroci norocul, a sciutŭ prin talentulŭ sĕu oratoricŭ și persuasivŭ s'o convingă, că nimicŭ n'ar fi mai lesne decâtŭ a preface prin congiurărĭ afacerile cele mai rele în fórte bune; dér congiurările singure nu folosescŭ, décă persóna care le pronunță nu are asupră'șĭ o sumă de o sută de fiorinĭ, cu carĭ trebue sĕ mérgă la o rĕspântiă de stradă, unde sĕ pronunțe cuvintele magice învêrtindŭ în același timpŭ suma de banĭ; banii însĕ nu se perdŭ, ci după ce vorŭ fi servitŭ pentru farmecŭ, ea le va înapoia și se va mulțămi cu ceeace dómna Schindler va găsi cu cale a-i oferi dreptŭ rĕsplătirea ostenelelorŭ sale. Anna Schindler însĕ era departe d'a poseda sute de florinĭ, dér vrăjitórea, deprinsă sĕ înlature obstacolele, găsì unŭ remediu și pentru acésta, arĕtândŭ că în lipsă de banĭ gata potŭ servi și giuvaere prețióse și orice lucru de valóre lesne transportabilŭ, destulŭ numai sĕ represinte suma de o sută florinĭ; unŭ escedinte nu strică, dér o lipsă ar paralisa efectulŭ farmecului. Neghióba precupéță îi înmână dér trei-spre-ḑece fiorinĭ, toțĭ banii câțĭ avea în casă, bijuterii, argintăria și alte obiecte și în fine, ca sĕ nu lipséscă nimicŭ din suma cerută, îșĭ scóse chiar și cerceii din urechĭ. Nemulțumindu-se cu atâtea, fermecătórea Rigo îi cerù și unŭ șalŭ, ca sĕ pue obiectele într'însulŭ, recomandândŭ precupeței s'o aștepte la prăvăliă și sĕ păstreze celŭ mai absolutŭ secretŭ până la întórcerea ei. Se înțelege, că Anna Schindler n'a mai vĕḑut'o nicĭ odată și că nicĭ afacerile prăvăliei nu luaseră dorítulŭ sborŭ. Afară d'acésta avù sĕ mai îndure mustrările bărbatului sĕu, căruia îi povestì unŭ basmŭ, că ar fi fostŭ jăfuită de hoțĭ. Suntŭ numai puține ḑile decând Anna Schindler revĕḑù pe stradă pe fermecătórea Rigo și, fără a se mai teme de farmecele séle, mijlocì arestarea ei. Acusata tăgăduia faptulŭ ce i se imputa, dechiarândŭ că nicĭ nu cunósce pe reclamantă, dér tribunalulŭ, constatândŭ identitatea ei, o condamnă la patru lunĭ de închisóre.

MULȚĂMITĂ PUBLICĂ.

Subscrișii aducŭ prin acésta în numele societății de lectură »In. M. Clainiană« a teologilorŭ din Blașiu cea mai cordială mulțămită domnului Georgiu Boerŭ din Vadŭ supra-locotenente c. r. în pensiune, domiciliatŭ în Cohalmŭ, pentru darulŭ mărinimosŭ de 10 fl. v. a. ca taxă de membru fundatorŭ la sus amintita Societate.

Dée bunulŭ Dḑeu, ca fapta nobilă și demnă de tótă lauda a domnului George Boerŭ sĕ afle mulțĭ imitatorĭ, iubitorĭ de cultură și progresŭ ca D-Sa.

Pentru Societatea de lectură »In. M. Clain.«

Blașiu, 6 Maiu 1885.

Nicolau Toganŭ, președinte. *Parteniu Birlea*, not. coresp.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 8 Maiu st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4% . . .	96 10	Bonurĭ croato-slavone . .	101.—
Rentă de hârtiă 5% . .	92.25	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	96.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146.—	Imprumutulŭ cu premiu ung.	116 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	97.—	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului .	119 40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	—.—	Renta de hârtiă austriacă	82.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	107.40	Renta de arg. austr. . .	82.40
Bonurĭ rurale ungare . .	102.50	Renta de aurŭ austr. . .	107 25
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C2.25	Losurile din 1860 . . .	139 —
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	102.—	Acțiunile băncei austro-ungare	853 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.—	Act. băncei de creditŭ ung.	288.50
Bonurĭ rurale transilvane	100 75	Act. băncei de creditŭ austr.	287.75
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 85
		Napoleon-d'orĭ	9.86—
		Mărcĭ 100 imp. germ. . .	61.—
		Londra 10 Livres sterlinge	124.90

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu

ḑicea: »tata« și »mama« și cânta din pianŭ. Florica de totŭ fericită acum cu acéstă păpușă nouă, începù a mĕ maltrata și a mĕ lăsa prin vr'unŭ unghiulețŭ, fără de a mĕ mai privi măcarŭ, și vĕ puteți închipui câtŭ suferém veḑêndu-mĕ tractată astfelŭ, după ce fusesemŭ cât-va timpŭ predilecta ei. Totușĭ amŭ resistatŭ tuturorŭ acestorŭ maltratărĭ și eramŭ încă frumósă; dér într'o ḑi Florica voindŭ a'șĭ pune în ordine uneltele de cuhnă, ce le căpĕtase presentŭ, făcù între altele unŭ felŭ de plăcintă cu unŭ picŭ de lapte și avù frumósa inspirațiune de a mĕ arunca într'o ólă cu capu 'n josŭ și cu picióre 'n susŭ, ca sĕ o gustŭ, ba nu se îndestulì de a'mĭ mânji fața și perii mei cei blonḑĭ cu acéstă papă, ci mânjì cu o lingurită și unŭ césornicŭ frumosŭ, pe care 'lŭ căpĕtase presentŭ dela tata ei.

Intr'adevĕrŭ, când mĕ duse sĕ mĕ arate mamei sale, acésta o mustrà, căcĭ mi-a mânjitŭ fața și 'i ḑise că nu îi va mai cumpĕra alte păpușĭ nouĕ. Florica îi promise că nu va mai face astfelŭ de lucrurĭ, dér după aceea nu mai voia sĕ mĕ mai vaḑă, pentru că devenisemŭ urâtă; mĕ aruncà decĭ într'unŭ unghiu la o parte între alte jucării rupte și stricate și tóte onorurile ce le avusemŭ eu trecură la păpușa din Paris.

De ațĭ sci cum plângémŭ în unghiulețulŭ meu celŭ întunecosŭ după bolta vênḑătorului de jucării și câtŭ de lungĭ îmĭ păréu orele în acéstă grămadă de prafŭ și de jucării stricate! In întristarea mea gândémŭ că de arŭ fi venitŭ celŭ puținŭ unŭ șoricelŭ sĕ mĕ ródă și astfelŭ sĕ'mĭ pună odată capĕtŭ vieței.

La celŭ mai micŭ sgomotŭ, gândémŭ că a fostŭ șoarecele, ce trebuia sĕ 'mĭ facă sfêrșitulŭ și avémŭ o frică așa de mare, încâtŭ de așŭ fi fostŭ de carne și óse — așŭ fi tremuratŭ. Și odată într'adevĕrŭ că și auḑii órecare sgomotŭ, care mĕ făcù sĕ credŭ, că mi-a sositŭ capĕtulŭ, când vĕḑui că vine Florica, mĕ luă de unŭ brațŭ și mĕ duse în cuhnă, unde era o fetiță rĕŭ îmbrăcată, dér cu o față simpatică.

— Écă aicĭ o păpușe — ḑise Florica, — éc'o, tu încă te vei putea juca și petrece cu dênsa. Fetița se puse pe rîsŭ și nu se încredea de fericita ce se simțea; mulțămì Floricei, și deși ar fi doritŭ sĕ o sărute, nu cuteza, de órece era rĕu îmbrăcată, pe când Florica avea unŭ vestmêntŭ fórte elegantŭ.

Fetița mĕ duse scasă la ea, ținêndu-mĕ în brațe ca pe unŭ lucru scumpŭ și, după ce ajunse în odaia ei, mĕ curăți multŭ timpŭ, 'mĭ ordină pĕrulŭ, 'mĭ spălă fața ce'mĭ era acoperită de prafŭ, și deși nu devenii așa frumósă cum amŭ fostŭ, eram celŭ puținŭ curațică. Fetița acésta se chiăma Maria, și despre marea ferisire ce era în acéstă sĕrmană căsuță n'avea nimenĭ nicĭ cea mai mică închipuire în palatulŭ celŭ bogatŭ alŭ Floricei.

Maria mĕ purtá mereu cu dênsa, mĕ culcá, mĕ îngrijea — 'mĭ povestea năcazurile ei; când mergea la scólă mĕ punea cu bunăvoință pe pătuțulŭ ei și când venea acasă, cea dintâia sĕrutare erá a mea. In cele dintêi ḑile mĕ temeamŭ că Maria, căpĕtândŭ și alte presente, mĕ va uitá și 'ntr'o bună diminéță mĕ va arunca la o parte precum făcù Florica; dér' nu fù așa. Mai ântêiu de tóte nu căpĕtă presente, deórece erau sĕracĭ, apoi mĕ și avea atâtŭ de dragă, încâtŭ credŭ că nu s'ar fi pututŭ despărți de mine cu una cu două. Astfelŭ i-am fostŭ mulțĭ anĭ companiónă și când primea câ presentŭ ceva sdrențe, cea mai mare plăcere a ei erá sĕ 'mĭ facă ea însașĭ unŭ vestmêntŭ nou; așa încâtŭ în tóte 'mĭ mergea mai bine ca la Florica.

Intr'o ḑi însĕ mama Mariei i-ḑise, că acum este mare și că mai ântêiu sĕ mérgă și sĕ învețe a cóse la vr'o cusĕtorésă — apoi sĕ se ocupe cu jucăriile ei. Ḑiua în care Maria a trebuitŭ sĕ renunțe de a se mai juca cu mine, a fostŭ fórte tristă pentru biata fetiță; ea mĕ luă în brațe, me strînse câteva momente la inima ei — apoi deschise o casetă din dulapulŭ ei, mé așeḑă în mijloculŭ albiturilorŭ celorŭ plăcutŭ mirositóre și mĕ închise suspinândŭ. Décă nu erá găuricea cassetei, pe unde vedeamŭ pe Maria când umblá prin chiliă și o auḑiamŭ vorbindŭ, mi-ar' fi părutŭ că sunt în unŭ mormêntŭ.

Astfelŭ închisă am statŭ mulțĭ anĭ, până când Maria, fiindŭ destulŭ de mare, se căsătorì după unŭ lucrătorŭ. Acum simții, că ér se reîntórce lumina sórelui spre mine, deórece prin găuricea cassetei auḑisemŭ pe Maria spunêndŭ bărbatului ei, că doresce sĕ-mĭ facă unŭ vestmêntŭ nou, pentru ca sĕ mĕ dea presentŭ de crăciunŭ copiliței sale.

Inchipuiți-vĕ câtŭ sunt de fericită! și vĕ asigurŭ, că e cu multŭ mai bine în miserele căsuțe, unde se află unŭ picŭ de iubire, îngrijire și bunăvoință precum erá în acéstă familiă, decâtŭ în palatele cele avute și pompóse, unde domnii în mijloculŭ petrecerilorŭ nu se mai gândescŭ la noi.

Trad. din l. italiană de

I. Mercurŭ.

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 24 Aprilie st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	85	86
Renta rom. amort. (5%)	91¾	92
» convert. (6%)	87½	88
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	31	32
Credit fonc. rural (7%)	99	100
» „ „ (5%)	84	84¼
» » urban (7%)	97	97⅛
» » „ (6%)	88½	89
» „ » (5%)	81¼	81
Banca naţională a României	1110	1130
Ac. de asig. Dacia-Rom.	315	320
« » » Naţională	235	240
Aurŭ	14.¼%	14½%
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 9 Maiu st. n. 1885.

		Cump.		Vênd.
Bancnote românescĭ		8.73		8.75
Argint românesc	»	8 65	»	8.70
Napoleon-d'orĭ	»	9.83	»	9 85
Lire turcescĭ	»	11.08	»	11.12
Imperialĭ	»	10.07	»	10.10
Galbenĭ	»	5.80	»	5.84
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	120.—	„	121.½
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

☞ Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Nr. 16—1885.

Publicaţiune.

Subsemnata comisiune esmisă pentru administrarea averei ţinĕtóre de biserica gr. or. din cetatea Braşovului dela Sf. Treime voiesce a edifica din nou morile numitei biserici aflătóre în comunele Poiana Mĕrului şi Sâmbăta superióră.

Spesele de edificare s'au statoritŭ pentru móra din Poiana Mĕrului cu 863 fl. 16 cr., ér pentru acea din Sâmbăta cu 1065 fl. 68 cr. v. a.

Intreprindĕtorii 'şĭ potŭ preda ofertele lorŭ provĕdute cu 10% vadiu subcomisiunei încredinţate cu pertractarea ofertelorŭ, care pertractare se va ţiné la 20 Maiu a. c. 11 óre a. m. în cancelaria bisericei la Braşovŭ, têrgulŭ cailorŭ în casa de sub Nr. 34.

Planurile, preliminarele şi condiţiunile se potŭ vedea la notariulŭ comisiunei d-lŭ Iordanŭ I. Munteanu, asesorŭ la scaunulŭ orfanalŭ.

Din şedinţa comisiunei administrative ţinută în Braşovŭ la 30 Aprilie 1885. —

Grf. A. Bethlen, m. p.
comite supr. com. min.

2—3

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia Predealŭ-Budapesta a căleĭ ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
Braşovŭ (	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Cluşiu (	10.08	5·59	9.18	
Cluşiu (	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
Oradia-mare (	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
Oradea mare (	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu (	8.57	5.40	7.08	
Cluşiu (	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
Braşovŭ (	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.